

Robotlar İşimizi Elimizden Alabilirler mi?

Yapay zekâ teknolojisinde gerçekleşmesi beklenen gelişmeler onun insanlığın kaderi üzerinde çok daha belirleyici bir güç olmasını sağlayabilir. Ancak yapay zekâ üzerinde şimdiye kadar elde edilen ilerleme, bu gücün sınırlarını kesin olarak bilemeyeceğimiz kadar kısıtlı. Bilim insanları bu teknolojinin geleceğinin ne olacağı konusunda şimdilik yalnızca öngöründe bulunabiliyorlar. Öne sürülen sorulara karşılık sıkça dile getirilen argüman ise, ünlü fizikçi Stephen Hawking'in Cambridge Üniversitesinin Yapay Zekâ Araştırma Merkezi'nde yaptığı konuşmada söyledikleri oluyor: "Güçlü bir yapay zekânın yükselişi insanlığın başına gelen en iyi ya da en kötü şey olabilir. Hangisi olacağını bilmiyoruz."

Teknoloji, İş Hayatını İlk Kez Tehdit Etmiyor

Yapay zekânın hayatımıza getirecekleri konusunda sıkça tartışılan bir mesele de bu teknolojinin gelecekte insanlığın profesyonel işlerini, mesleklerini ellerinden alıp alamayacağı. Yapay zekâ gibi insan beynine pek çok konuda üstün gelebilecek bir teknolojiyle baş edebilir miyiz? Aralık 2017 tarihli OECD raporuna göre işsizlik oranları OECD ülkelerinde ortalama yüzde 5,5 iken Euro Bölgesi'nde yüzde 8,7. Bu oranlar göz önünde tutulduğunda, böylesi bir endişenin yersiz olmadığını söylemek mümkün. Theconversation.com sitesinde yer verilen "Robotların işlerimizi devralmasından korkmaktan ziyade, onlarla çalışmayı öğrenmeliyiz" başlıklı makalede bu endişe, 18'inci ve 19'uncu yüzyıllarda Endüstri Devrimi esnasında ortaya çıkan yıkıcı teknolojilere bağlanıyor. Yani teknoloji aslında insanlık üzerinde yüzyıllardır benzer bir tehdit oluşturuyor.

Araştırma Sonuçları Arasında Uçurum Mevcut

Peki robotlar gerçekten mesleklerimizi çalabilir mi? Bu soruya olumlu ya da olumsuz, net bir cevap vermek mümkün değil. Bu konu üzerine yapılan araştırmalar da çelişkili sonuçlar veriyor. Theconversation.com sitesindeki makalede paylaşılan verilere göre bir öngörü 2022 yılına dek bir milyar işin robotlara devredileceğini öne sürerken araştırma ve danışmanlık firması Gartner'ın tahmini, 2020'ye dek 1,8 milyon iş kaybı olacağı yönünde. Ancak verilere göre bu iş kaybını aynı dönemde açığa çıkacak 2,3 milyonluk yeni iş ihtiyacı kompanse edecek. Yani yapay zekâ teknolojisi bir yandan işimizi elimizden alırken, bir yandan da bize çalışmak için yepyeni iş kolları da yaratacak. Peki bu mümkün olabilir mi? 1980'lerde de bilgisayarların masalarda yerini almasıyla insanlık bugünküne benzer bir tehdit hissetmişti. Ancak o bilgisayarların bugün insanlık için programlama, dijital içerik üretimi, web tasarımı gibi pek çok yeni iş kolu yarattığı da bir diğer gerçek.

Yapay zekânın geleceği üzerine öngörülerin ne kadar değişken olduğu, technologyreview.com sitesindeki "Robotların mesleklere ne yapacağı üzerine yapılmış araştırmalar tek tabloda" başlıklı makalede daha da açıkça ortaya konuyor (<https://www.technologyreview.com/s/610005/every-study-we-could-find-on-what-automation-will-do-to-jobs-in-one-chart/>). Makalede yer verilen McKinsey'in araştırmasına göre 2030 yılına dek dünya çapında 400 ile 800 milyon aralığında iş robotlaşma ve yapay zekâ sebebiyle yok olurken 555 ile 890 milyon

arasında yeni iş yaratılacak. Thomas Frey'in araştırmasında 2022 yılına kadar 1 milyar, 2030 yılına dek ise 2 milyar işin yok olacağı öngörülüyor. Bu rakamlar ile Gartner'ın öngörülleri arasında bir uçurum olduğunu söylemek mümkün. İşte bu da, yapay zekâ ve robotik teknolojinin geleceğinin bilinmezliğinden kaynaklanıyor.

İnsanlar Gelecekte Robotlarla Bir Arada Çalışabilir

Peki robotlar hangi işleri devralabilir, hangilerini alamaz? Bu soruya verilen yanıtlar da değişkenlik gösteriyor ancak genel kanı yapay zekânın insanlığın işgücündeki yerini almaktan ziyade, ona destek olacak bir "uzantı" şeklinde konumlandırılacağı yönünde. Mesela yapay zekânın yardımıyla doktorların daha kalifiye çalışabileceği düşünülüyor. Theconversation.com'daki "Doktorlar teknolojiyi tanı koymada nasıl kullanabilir?" başlıklı makaleye göre yapay zekâ, "insan doktorların" hayat kurtarmada gösteremediği başarıyı gösterebilir. Bunu destekleyen ilk olay Japonya'da gerçekleşti; yapay zekâ bir kadına, lösemnin çok nadir görülen bir türünün teşhisini koydu. Yapay zekâ sadece 10 dakikada 20 milyon klinik onkoloji çalışmasını taradı, kadının medikal verileriyle eşleştirme yapmayı başardı ve onun hayatını kurtardı. Yine de makalede yapay zekânın doktorların yerini almasının zor olduğu ifade ediliyor. Zira yapay zekâda programın hata vermesi, siber saldırılar ve teknolojinin "fazla motamot" çalışması, bir insanın sürece dahil olmasını gerekli kılıyor. Ayrıca insanların sağlık sorunlarını bir hologram değil, kanlı canlı bir bireyle paylaşmayı tercih etmesi de robotların sağlık sektöründeki yerini kısıtlıyor.

Robotlar İnsanların İstemediği İşleri Devralacak

Araştırmalar, yapay zekânın özellikle insanların yapmak istemediği; kirli, sıkıcı ya da tehlikeli işleri devralacağını öngörüyor. Özellikle fabrikalardaki tekrara dayalı ancak zekâ gerektiren işlerin insanlardan alınarak robotlara devredilmesi mümkün. Buna ilk örnek de çıkardığı yüksek seviyede zehirli gaz sebebiyle sağlığı tehdit eden, elle kaynak yapma işi. Diğer yandan ekonomik, sosyal ve geleneksel sebeplerle bazı işlerin her daim insanların elinde kalacağı düşünülüyor. Independent.co.uk'de yer verilen "Robotlar geliyor - Peki tüm işleri gerçekten devralacaklar mı?" başlıklı makalede PwC'nin Baş Ekonomisti John Hawksworth'ün görüşlerine yer veriliyor. Hawksworth robotların programlama imkânı bulunan, elle yapılan, rutin işleri devralacağını; sağlık ve eğitim gibi insan dokunuşu gerektiren işlerin ise daha az etkileneceğini ifade ediyor. Aynı makalede CMRubinWorld yazarı, Tony Blair'ın eski danışmanı Michael Barber'ın da fikirleri paylaşılıyor. Barber, robotların hangi işleri devralacağından ziyade işlerin hangi kısımlarının onlarla paylaşılacağını irdelenmesi gerektiğini belirtiyor. Gelişmiş bir yapay zekânın desteklediği harika öğretmenlerin eğitim sistemini sil baştan değiştirebileceğinin altını çizen Barber, böylece insanlık ve makine arasında bir seçim yapılmayacağını, daha ziyade, bir ortaklık kurulacağını vurguluyor.

Yapay zekâ bugün pek çok sektörde yaygın olarak kullanılsa da silah kullanılan mesleklerde etkinliğinin ciddi derecede kısıtlanması için çalışmalar yapılıyor. Avustralya ve Kanada'da robotik ve yapay zekâ alanında çalışan araştırmacılar, ülkelerinin başbakanlarına bir açık mektup yazarak yapay zekânın silahlanmaması için çağrı yapmıştı. Araştırmacılar bunun gerekçesi olarak otonom silahların insan müdahalesi olmadan hedef seçip vurmasının, belirli kriterlerdeki kişileri bulup yok etmesinin tehlikesine dikkat çekmişti. Ayrıca mektupta yapay zekâyâ sahip silahlanmanın başlamasıyla küresel bir yarışın başlayabileceği ifade edilmişti. Yapay zekânın insanlığa yararının vurgulandığı mektupta, askeriye'nin bu teknolojinin dışında tutulması çağrısı yapılmıştı.

Yine theconversation.com sitesinde yer verilen "Robotlar yerimizi alamayacak, çünkü hâlâ insanın dahil olması gerekli" başlıklı makalede emlak danışmanlığı mesleği üzerinden bir değerlendirme yapılıyor. Makalede emlak danışmanlığının iletişim ve empati üzerinden ilerleyen bir meslek olduğu vurgulanırken bu işin bir makine tarafından yapılmasının zor olduğu ifade ediliyor. Diğer yandan dünyanın en büyük yatırım fonu Bridgewater Associates, insanların duygusal olarak değişken olması nedeniyle firmanın işe alım, işten çıkarma ve diğer stratejik karar alma mekanizmalarında etkin olacak bir yazılım geliştiriyor. Şirketin milyarder kurucusu Ray Dalio'nun isteği üzerine mühendislerce tasarlanan bu yazılım aktifleştirildiğinde firmadaki insanlar bu sistemden ayrı karar alamayacak. Yazılım, şirketteki herhangi bir kötü gidişata müdahale edebilecek.

Yapay Zekâ İşi Bize Verebilir de, Bizden Alabilir de!

Yani yapay zekâya karşı insanlığın bir numaralı kozu olan “insan dokunuşu”, işimizi elimizde tutmamızı da sağlayabilir; kaybetmemize de sebep olabilir. Bu teknolojinin meslek hayatımıza etkisi, şimdilik elbette öngörülerden ibaret. Ancak işinizi robotlara kaybetme ihtimalinizi, willrobotstakemyjob.com'dan sorgulayabilirsiniz. Sitede, milyonlarca mesleğin gelecekte robotlara devredilme ihtimali, yüzdeler ve açıklamalarıyla veriliyor. Yine de bu verilerin de birer öngöründen ibaret olduğunu hatırlamakta fayda var. Büyük ihtimalle yapay zekânın ne kadar ilerleyeceğini, ancak yaşayarak görebileceğiz!